

DANSK DIAKONIRÅD

Den 3. april 2009

Dansk Diakoniråds høringssvar til betænkning 1503

I Dansk Diakoniråd har vi med interesse læst betænkning 1503 om uddannelse og efteruddannelse af præster. Vi sætter pris på den inddragende arbejdsform, de grundige analyser og det udviklingsarbejde, der ligger til grund for udvalgets forslag og anbefalinger, når det handler om præsternes uddannelse og efteruddannelse og ”det samarbejdende teologiske fællesskab”.

Dansk Diakoniråd har fremme af diakonien i Den danske Folkekirke som det første af sine vedtægtsmæssige formål. Et formål, der blandt andet løftes gennem Diakonens Dag, Danske Diakonidage, deltagelse i stiftsudvalg, internt uddannelsesudvalg og repræsentation i Ækvivaleringsudvalget. I vores høringssvar har vi derfor særligt fokus på betænkningens anbefalinger og forslag vedr. sognemedhjælperuddannelsen.

Dansk Diakoniråd tog del i udarbejdelsen af Diakonirapporten i 2001, og vi har længe set frem til, at Diakonirapportens anbefalinger om uddannelseskraft og obligatorisk efteruddannelse for sognemedhjælperne udmøntes.

Med sognemedhjælperstillingen har Den danske Folkekirke været med til at udvikle en ny profession. En ny profession, der skaber behov for nye kompetencer.

I betænkning 1503 foreslås det, at der stilles krav om, at sognemedhjælperne skal have et vist kompetence-/uddannelsesniveau, og derefter at sognemedhjælperne som generel retningslinje skal ”have kompetencer inden for:

- Bibelkundskab og almindelig grundviden om kirke og kristendom
- Kirkefaglighed, det vil især sige religionspædagogik, sjælesorg, diakoni og indsigt i kirkens gudstjeneste
- En kreativ komponent, f.eks. fra en musikalsk uddannelse, drama- eller kunstuddannelse.”

Der tages imidlertid ikke stilling til, på hvilket niveau disse kompetencer skal være til stede. Og de uddannelser, der foreslås at give umiddelbar adgang til ansættelse som sognemedhjælper, sikrer ikke i sig selv ovennævnte kompetencer/uddannelsesindehold, kun uddannelsesniveau.

Dansk Diakoniråd støtter fortsat Diakonirapportens forslag til uddannelseskraft og ser derfor ikke betænkning 1503s forslag som fyldestgørende.

Med udgangspunkt i sognemedhjælpernes typiske arbejdsopgaver beskriver betænkning 1503 sognemedhjælperstillingen som hjemmehørende i gruppen af relationsprofessioner. Et forhold, der også afspejles i de uddannelsesmæssige baggrunde hos den nuværende stab af sognemedhjælperne i Danmark, hvor der er væsentlig overvægt af lærere, pædagoger og socialrådgivere, hvorfor det kan undre, at pædagoger slet ikke er nævnt i betænkningen.

KIRKEMINISTERIET

06 APR. 2009

Det er Dansk Diakoniråds opfattelse, at der er behov for en praksisbaseret professionsuddannelse, der har til formål at formidle erhvervets viden, færdigheder og kompetencer.

Da diakonien netop er kendetegnet ved sit udgangspunkt i kirken, finder vi Diakonirapportens krav om kirkefaglighed essentielt, og vi kan ikke støtte, at man som socialrådgiver skulle være direkte kvalificeret til sognemedhjælperstillinger med diakonalt indhold.

Vi støtter betænkningens forslag om obligatorisk ækvivalering - og ønsker, at ækvivaleringen omfatter alle ansøgere, således at ingen uddannelser, så længe der ikke er etableret en professionsuddannelse, opfattes som direkte adgangsgivende. I praksis kan det betyde ækvivalering af stillingsopslag eller forhåndsækvivalering af ansøgere. I begge tilfælde vil der være tale om en betydelig udvidelse af Ækvivaleringsudvalgets arbejde, hvorfor der må afsættes ressourcer til dette.

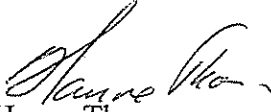
Det er blandt andet med baggrund i Ækvivaleringsudvalgets arbejde vores opfattelse, at der ofte er behov for supplerende kompetencer i kirkefaglighed, religionspædagogik mv., krav, der også er blevet stillet til teologer. Dansk Diakoniråd skal derfor henlede Kirkeministeriets opmærksomhed på behovet for, at der findes offentligt støttede undervisningstilbud, hvor disse kompetencer kan fås. I betænkningen opremses en række muligheder for at supplere kompetencerne. Da listen på betænkningens side 152 dækker godkendte tilbud, men på ingen måde er dækkende for det reelle udbud, foreslår vi, at der etableres et samarbejde mellem Kirke- og Undervisningsministeriet med henblik på sikring af de nødvendige grund- og efteruddannelser til området.

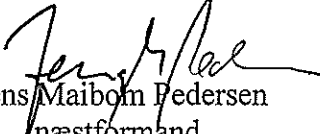
Opgaven omkring uddannelse af sognemedhjælpere er ikke beskrevet i arbejdsgruppens kommissorium og ikke behandlet med samme inddragelse og grundighed som de øvrige områder.

Dansk Diakoniråd foreslår derfor, at behandlingen af sognemedhjælpernes uddannelsessituation i betænkning 1503 ses som udgangspunkt for nedsættelse af en ny arbejdsgruppe, der inddrager de relevante parter herunder Foreningen af Sognemedhjælpere i Danmark og de undervisningsinstitutioner, der uddanner specifikt til området.

Dansk Diakoniråd foreslår, at arbejdsgruppen med inddragelse af de relevante parter indhenter beskrivelser af nuværende uddannelsesbaggrund, stillingsindhold og udviklingsmuligheder og i lighed med nærværende betænkning udarbejder professionsspejl for fremtidens sognemedhjælpere. Dansk Diakoniråd deltager gerne i et sådant arbejde.

Med venlig hilsen
På vegne af Dansk Diakoniråd

Hanne Thomsen
formand

Jens Maibom Federsen
næstformand

Den 15. april 2009

Den danske Diakonissestiftelses hørings svar til betænkning 1503

På Den danske Diakonissestiftelse har vi med interesse læst betænkning 1503 om uddannelse og efteruddannelse af præster. Vi sætter pris på den inddragende arbejdsform, de grundige analyser og det udviklingsarbejde, der ligger til grund for udvalgets forslag og anbefalinger omkring præsternes uddannelse og efteruddannelse.

Diakonissestiftelsen er folkekirkelig organisation, der inspirerer til og udfører diakoni i kirke og samfund. Uddannelse "til tjeneste i menigheden" har fra vores start i 1863 været et væsentligt indsatsområde. Først gennem uddannelse af diakonisser, hvor mange fungerede som menighedssøstre ud over hele landet. Siden 1977, hvor vi oprettede Sognediakonien, har vi også uddannet direkte med henblik på ansættelse i sognene – med fokus på stillinger som blandt andet frivillighedskordinator, værestedsleder og sognemedhjælper. Vi har som medstiftere af Sognemedhjælperudvalget i 1986 gennem debat, konkret udviklingsbistand til sognene og økonomisk støtte til oprettelse af sognemedhjælperstillinger været væsentlige bidragydere til udviklingen af sognemedhjælperstillinger i Folkekirken. I vores hørings svar har vi derfor fokus på betænkningens anbefalinger og forslag vedr. sognemedhjælperuddannelsen.

Diakonirapporten fra 2001 anbefaler uddannelseskrav og obligatorisk efteruddannelse for sognemedhjælperne. På Diakonissestiftelsen ser vi frem til, at kravene udmøntes og følges af offentlig anerkendt og finansieret uddannelse.

Diakonissestiftelsen har i mere end 30 år finansieret uddannelse af en stor andel af de danske sognemedhjælperne. Vores sognemedhjælperuddannelse - Kirkefaglig Videreuddannelse, har siden år 2000 har været SU-godkendt, men har ikke modtaget offentlige tilskud til det årlige budget på ca. 1,5 mio kr. En udgift, vi ikke længere kan afholde. Diakonissestiftelsen skal derfor henlede Kirkeministeriets opmærksomhed på, at Kirkefaglig Videreuddannelse nedlægges pr 30.juni 2009, og at der ikke optages nye studerende, men indtil videre udelukkende gennemføres enkelte kurser.

Diakonissestiftelsen deltager sammen med Diakonhøjskolen og professionshøjskolerne VIA og Metropol i udvikling af en bred praksisbaseret professionsuddannelse til området. Diakonissestiftelsen skal anbefale, at der etableres et samarbejde mellem Kirke- og Undervisningsministeriet med henblik på sikring af de nødvendige grund- og efteruddannelser til sognemedhjælperområdet.

Med hensyn til betænkningens forslag vedr. kompetencekrav/uddannelsesniveau, ækvivalering, behov for grundigere analyse og forslag om fremtidigt udvalgsarbejde tilslutter vi os Dansk Diakoniråds hørings svar af 3. april 2009:

I betænkning 1503 foreslås det, at der stilles krav om, at sognemedhjælperne skal have et vist kompetence-/uddannelsesniveau, og derefter at sognemedhjælperne som generel retningslinje skal "have kompetencer inden for:

- Bibelkundskab og almindelig grundviden om kirke og kristendom
- Kirkefaglighed, det vil især sige religionspædagogik, sjælesorg, diakoni og indsigt i kirkenes gudstjeneste
- En kreativ komponent, f.eks. fra en musikalsk uddannelse, drama- eller kunstuddannelse."

Der tages imidlertid ikke stilling til, på hvilket niveau disse kompetencer skal være til stede. Og de uddannelser, der foreslås at give umiddelbar adgang til ansættelse som sognemedhjælpere, sikrer ikke i sig selv ovennævnte kompetencer/uddannelsesindhold, kun uddannelsesniveau.

Dansk Diakoniråd støtter fortsat Diakonirapportens forslag til uddannelseskrav og ser derfor ikke betænkning 1503s forslag som fyldestgørende.

Med udgangspunkt i sognemedhjælpernes typiske arbejdsopgaver beskriver betænkning 1503 sognemedhjælperstillingen som hjemmehørende i gruppen af relationsprofessioner. Et forhold, der også afspejles i de uddannelsesmæssige baggrunde hos den nuværende stab af sognemedhjælpere i Danmark, hvor der er væsentlig overvægt af lærere, pædagoger og socialrådgivere, hvorfor det kan undre, at pædagoger slet ikke er nævnt i betænkningen.

Det er Dansk Diakoniråds opfattelse, at der er behov for en praksisbaseret professionsuddannelse, der har til formål at formidle erhvervets viden, færdigheder og kompetencer.

Da diakonien netop er kendetegnet ved sit udgangspunkt i kirken, finder vi Diakonirapportens krav om kirkefaglighed essentielt, og vi kan ikke støtte, at man som socialrådgiver skulle være direkte kvalificeret til sognemedhjælperstillinger med diakonalt indhold.

Vi støtter betænkningens forslag om obligatorisk ækvivalering - og ønsker, at ækvivaleringen omfatter alle ansøgere, således at ingen uddannelser, så længe der ikke er etableret en professionsuddannelse, opfattes som direkte adgangsgivende. I praksis kan det betyde ækvivalering af stillingsopslag eller forhåndsækvivalering af ansøgere. I begge tilfælde vil der være tale om en betydelig udvidelse af Ækvivaleringsudvalgets arbejde, hvorfor der må afsættes ressourcer til dette.

Det er blandt andet med baggrund i Ækvivaleringsudvalgets arbejde vores opfattelse, at der ofte er behov for supplerende kompetencer i kirkefaglighed, religionspædagogik mv., krav, der også er blevet stillet til teologer. Dansk Diakoniråd skal derfor henlede Kirkeministeriets opmærksomhed på behovet for, at der findes offentligt støttede undervisningstilbud, hvor disse kompetencer kan fås. I betænkningen opremses en række muligheder for at supplere kompetencerne. Da listen på betænkningens side 152 dækker godkendte tilbud, men på ingen måde er dækkende for det reelle udbud, foreslår vi, at der etableres et samarbejde mellem Kirke- og Undervisningsministeriet med henblik på sikring af de nødvendige grund- og efteruddannelser til området.

Opgaven omkring uddannelse af sognemedhjælpere er ikke beskrevet i arbejdsgruppens kommissorium og ikke behandlet med samme inddragelse og grundighed som de øvrige områder.

Dansk Diakoniråd foreslår derfor, at behandlingen af sognemedhjælpernes uddannelsessituation i betænkning 1503 ses som udgangspunkt for nedsættelse af en ny arbejdsgruppe, der inddrager de relevante parter herunder Foreningen af Sognemedhjælpere i Danmark og de undervisningsinstitutioner, der uddanner specifikt til området.

Dansk Diakoniråd foreslår, at arbejdsgruppen med inddragelse af de relevante parter indhenter beskrivelser af nuværende uddannelsesbaggrund, stillingsindhold og udviklingsmuligheder og i lighed med nærværende betænkning udarbejder professionsspejl for fremtidens sognemedhjælpere. Dansk Diakoniråd deltager gerne i et sådant arbejde.

Med venlig hilsen
Den danske Diakonissestiftelse

Hanne Thomsen
generalsekretær

Diakonhøjskolen den 7. april 2009

Høringsvar til betænkning 1503 "Uddannelse og efteruddannelse af præster"

Diakonhøjskolen har de sidste mange år været med til at uddanne til sognemedhjælperarbejdet idet mange dimittender fra den 4-årige diakonuddannelse og dét etårige diakonale- og kirkefaglige årskursus har valgt at blive sognemedhjælpere. Bestyrelsen for Diakonhøjskolen har derfor, med stor interesse, læst ovenstående betænkning med særligt henblik på uddannelse af netop sognemedhjælpere og har følgende kommentarer:

1. Vi er enige i forslaget om, at der for ansættelse som sognemedhjælper stilles krav om et vist kompetence-/uddannelsesniveau og ser det som en naturlig forlængelse af Diakonirapportens anbefalinger fra 2001. Det er, af hensyn til den folkekirkelige virkelighed og fremtidens sognemedhjælpere, helt nødvendigt med egentlige uddannelseskrav, der matcher professionen. I forlængelse heraf, og igen med henvisning til Diakonirapportens anbefalinger, savner vi forslag til obligatorisk efteruddannelse for sognemedhjælpere og opfordrer til, at en sådan hurtigst muligt gennemtænkes og udarbejdes. Diakonhøjskolen deltager naturligvis gerne i et sådant udviklingsarbejde.
2. Vi finder betænkningens forslag til generelle retningslinjer for en sognemedhjælperens kompetenceområder for rigtige og vigtige. Med sognemedhjælperstillingen har den danske folkekirke udviklet en ny profession, og det er vigtigt, at denne tages alvorligt i kravene til direkte kvalificering. Som direkte kvalificerende uddannelser vil vi pege på den endnu ikke godkendte uddannelse: Professionsbachelor i Kristendom, Kommunikation og Kultur samt den 4-årige diakonuddannelse på Diakonhøjskolen. Begge uddannelser lever op til betænkningens generelle retningslinjer for en sognemedhjælperens kompetenceområder.
3. Vi finder det rigtigt, at gøre ækvivaleringsudvalget obligatorisk. Det skal bemærkes, at det ikke er Diakonissestiftelsen men Dansk Diakoniråd, der er medlem af ækvivaleringsudvalget.
4. Vi finder det afgørende, at fortsat udvalgsarbejde omkring sognemedhjælpernes uddannelse og efteruddannelse foregår i samarbejde med Foreningen af Sognemedhjælpere i Danmark og repræsentanter for folkekirkelige uddannelsesinstitutioner.

På bestyrelsens vegne

Arne Bak, formand

Jens Maibom Pedersen, forstander

DIAKONHØJSKOLEN

Lyseng Allé 15, 8270 Højbjerg, tlf. 8627 41 22

www.diakonhojskolen.dk

23. marts 2009

Til Kirkeministeriet.

Høringssvar vedrørende Betænkning 1503.

Grundtvigsk Forum vil gerne knytte følgende kommentarer til betænkningen "Uddannelse og efteruddannelse af præster", Kirkeministeriet – December 2008.

Overordnede betragtninger.

Betænkningen rummer mange gode og positive elementer, der med stor sandsynlighed vil intensivere og forbedre udbyttet af de kirkelige uddannelser på pastoralseminarierne og efteruddannelsen – den obligatoriske såvel som den frivillige.

Vi ser meget positivt på den bærende vision i betænkningen, sammenfattet i udtrykket "det samarbejdende teologiske fællesskab". Denne vision falder helt i tråd med det forslag til "En samarbejdende folkekirke", som Grundtvigsk Forum fremsatte i maj 2007, hvor en omlægning af den kirkelige økonomi i forbindelse med indførelse af menighedsrådsvalgte stiftsråd baner vej for, at de tre niveauer i folkekirken: sogn, provsti og stift indgår i et tæt samarbejde om løsningen og finansieringen af de folkekirkelige opgaver i stiftet, herunder også uddannelse og efteruddannelse af præster. Vi vil meget stærkt opfordre til, at forslaget fra Grundtvigsk Forum inddrages i det videre arbejde, så der arbejdes hen imod en sammenhængende helhedsløsning af folkekirkens økonomi og ledelses- og strukturforhold.

Teologistudiet

Teologuddannelsen er én af de måder, hvorpå staten understøtter den evangelisk-lutherske kirke i Danmark. En kirkeministeriel betænkning om uddannelse og efteruddannelse af præster burde vel derfor også udfordre de *teologiske fakulteter* til at tage deres del af ansvaret for, at det teologiske studium tilrettelægges sådan, at det *også* forbereder til at varetage en præstestilling i folkekirken. Der gør betænkningen desværre ikke.

Den skitserer derimod nogle prisværdige initiativer fra *kirkens* side, som vi kun kan støtte: et kontaktforum (et frit samtalerum uden formelle kompetencer), et Pastoralteologisk Institut og en Teologisk studie- og forskningsfond. Der udestår dog en lang række overvejelser om, hvordan et Pastoralteologisk Institut skal indplaceres i det samlede kirkelige uddannelsesbillede samt om, hvilke økonomiske og personalemæssige ressourcer, det skal tilføres.

Pastoralseminariet

Nyordningen af pastoralseminarierne, der er båret af tanker om større eget ansvar og udbytte for de studerende i forbindelse med længerevarende praktikperioder, er helt bestemt et skridt i den rigtige retning. Vi støtter dermed også forslaget om, at praktikanten under udvidede praktikperioder reelt kan fungere som præst på sin vejleders eller teampræsters

ordination. anbefalingerne vedrørende praktikpladsernes antal og placering virker gennemtænkte, der må dog indregnes et hensyn til praktikanternes bolig- og familieforhold. Afgørende er det imidlertid også at fastholde, at en øget praktik ikke på nogen måde betyder, at perioderne på pastoralseminarierne med faglig fordybelse og refleksion ikke reduceres i omfang.

To forbehold ønsker vi at gøre gældende:

1. Vi finder det ikke hensigtsmæssigt – endsige indlysende – at provsteembedet belastes af den lange række af ledelses- og tilsynsopgaver, der er skitseret. Vi finder det naturligt, at disse opgaver varetages i et samarbejde mellem praktikpræster, en uddannelsesvejleder i stiftet og pastoralseminarierne – og i sidste ende det biskoppelige tilsyn.
2. Vi vender os endvidere imod, at der indføres en ”bedømmelses- og egnethedsvurdering” udformet af provst og pastoralseminarium i fællesskab. Det forekommer derimod passende, at praktikanten modtager en attest for deltagelse i de tre moduler, indeholdende en redegørelse for, hvad praktikken har indeholdt.

Den første tid som præst

Der er en hel del, der tyder på, at mange frustrationer og jobskifte blandt unge præster har at gøre med mangelfuld introduktion til embedet og dets opgaver. Dette afhjælpes ikke nødvendigvis af en længere praktik, da vanskelighederne ofte har at gøre med det konkrete embede og med det faktum, at man nu er ”den rigtige præst”. Denne overgang er også et indsatsområde i betænkningen, idet der foreslås øget efteruddannelse de første år, så der bliver tale om to ugers internatkurser. Vi vil dog opfordre til en fornyet gennemtænkning af uddannelses- eller introduktionsforløb til embedet med inddragelse af erfarne præster, uddannelsesinstitutioner og evt. reduktion i arbejdsopgaverne i den første præstetid.

Den obligatoriske efteruddannelse

Den nuværende obligatoriske efteruddannelse for nyansatte præster er velfungerende og bør bevares med de ændringer og den øgede frihed i form af ”klippekortordningen”, der er foreslået.

Den frivillige efteruddannelse

Den bærende vision om ”det samarbejdende teologiske fællesskab” kommer i særlig grad til udfoldelse her. Vi anser det for en god og tiltrængt styrkelse af den kirkelige efteruddannelse, at den nu omsider bindes ind i MUS-samtalen mellem provst og præst, og at TPC i konsekvens heraf også bindes ind i og ansøres til at afstemme sine uddannelsesstilbud med, hvad præsterne efterspørger.

Vi finder det vigtigt, at frivilligheden bevares. Tvang til efteruddannelse i åndelige anliggender hører ingen steder hjemme! Når MUS-samtalen ad åre begynder at

Grundtvigsk Forum
Kirkeligt Samfund
Farvergade 27
1463 København K
Vartov
Telefon 3373 2800
Fax 3373 2806
vartov@vartov.dk
www.vartov.dk
Bank: 4180 3119 080 339
CVR 56 85 24 17

virke efter hensigten, er der næppe tvivl om, at præster vil udnytte de efteruddannelsesmøjligheder, de har til rådighed både på TPC, i stiftsbaseret efteruddannelse såsom supervision, eller andetsteds.

Vi finder det naturligt og afbalanceret, at mindst(!) halvdelen af præsters efteruddannelse afvikles i kurser på TPC, og at den anden halvdel kan anvendes på anden vis.

Provsten bliver det naturlige omdrejningspunkt for den samlede indsats for præsters efteruddannelse i et provsti. Provsten sidder med nøglen – også den økonomiske – til at iværksætte aftalte kompetenceudviklingsforløb.

To bemærkninger i den forbindelse:

1. Vi vil advare imod, at det hele indrettes for stift og bureaukratisk, som der kan spores tendenser til ikke mindst ved gennemlæsning af afsnit 4.4.3 i betænkningen.
2. En stor del af provsterne er erfaringsmæssigt ikke klædt ordentligt på til at varetage det centrale element her, nemlig MUS-samtalen. Skal ordningen lykkes, kræver det på dette punkt en betydelig efteruddannelse i forhold til provsterne.

Med venlig hilsen

Helge Baden Nielsen,
næstformand for Grundtvigsk Forum og
formand for Grundtvigsk Forums kirkepolitiske udvalg.

Hørings svar til betænkning 1503 "Uddannelse og efteruddannelse af præster"

Bestyrelsen for Kirkefaglig Videreuddannelse (herefter Kivi's bestyrelse), Diakonissestiftelsens sognemedhjælperuddannelse, har læst betænkning 1503 med særlig fokus på sognemedhjælpernes uddannelsessituation.

Kirkefaglig Videreuddannelse har gennem de sidste 15 år arbejdet målrettet på uddannelse af sognemedhjælperne. Gennem de senere år er op mod en snes af vore studerende årligt gået videre til ansættelse som sognemedhjælper. Det er på baggrund heraf, at Kivi's bestyrelse afgiver dette høringssvar.

1. Med sognemedhjælperstillingen har den danske folkekirke udviklet en ny profession. Nye professionsprofiler skaber behov for nye kompetencer. Det var tydeligvis den indsigt, der lå bag biskoppernes og Landsforeningen af Menighedsråds henvendelse til Kirkeministeriet, der ligger bag Betænkning 1503's afsnit om sognemedhjælperuddannelse.
2. I betænkning 1503 foreslås det, at der stilles krav om, at sognemedhjælperne skal have et vist kompetence-/uddannelsesniveau, og derefter at sognemedhjælperne som generel retningslinje skal "have kompetencer inden for:
 - Bibelkundskab og almindelig grundviden om kirke og kristendom
 - Kirkefaglighed, det vil især sige religionspædagogik, sjælesorg, diakoni og indsigt i kirkens gudstjeneste
 - En kreativ komponent, f.eks. fra en musikalsk uddannelse, drama- eller kunstuddannelse."

Der tages imidlertid ikke stilling til, på hvilket niveau disse specifikke kompetencer hver især skal være til stede.

Der peges i betænkningen på følgende tre uddannelser som direkte kvalificerende til sognemedhjælperstillingen:

- Cand. theol.
- Bach. theol.
- Læreruddannelse med kristendomskundskab som liniefag.
(Kristendomskundskab/religion – 0,6 årsværk, 36 ECTS)

Det må forventes, at de tre nævnte uddannelser opfylder punkt 1, i ovennævnte generelle retningslinier. Punkt 2 er derimod ikke indeholdt i nogen af uddannelserne. Punkt 3 kan ikke forventes at være opfyldt, da det kun er læreruddannelsen, der har mulighed for at tilbyde kreative fag. Læreruddannelsen har ikke længere obligatoriske kreative fag.

Kivi's bestyrelse konstaterer på baggrund af ovennævnte, at arbejdsgruppen bag betænkningen har valgt ikke at tage stilling til de nye kompetencer, den nye professionsprofil har skabt behov for. Udvalget fokuserer på det generelle uddannelses-NIVEAU og den formelle akademiske kompetence og tager ikke stilling til uddannelsesmæssigt indhold, hvor kirkefaglighed er et nøglebegreb.

3. Jf. betænkning 1503, bilag 7 vedr. sognemedhjælpernes typiske arbejdsopgaver hører sognemedhjælperstillingen hjemme i gruppen af relationsprofessioner. Dette afspejles også i de uddannelsesmæssige baggrunde hos den nuværende stab af sognemedhjælpere i Danmark, hvor der er væsentlig overvægt af lærere, pædagoger og socialrådgivere.
Der er i Danmark tradition for at nye erhverv følges op af nye uddannelser. KiVi's bestyrelse mener der er behov for en praksisbaseret uddannelse, der har til formål at formidle erhvervets viden, færdigheder og kompetencer. Den skal også formidle et overblik over de samfundsmæssige vilkår og muligheder, erhvervet er indlejret i, og den skal forbedre de studerende på de sociale relationer, der uundgåeligt spiller en rolle: kollegaer, brugere og aftagere. En sådan professionsfaglig uddannelse må bygge på indsigt i erhvervets praksis, dvs. hvordan udøvelsen af faglige rutiner udfolder sig og kunne tænkes at udfolde sig, og hvilke typer sociale relationer, der er knyttet til erhvervsudøvelsen. Det der her ikke mindst er indeholdt i begrebet kirkefaglighed.

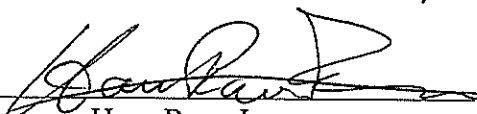
I samarbejde med Foreningen af Sognemedhjælpere i Danmark har Kirkefaglig Videreuddannelse de sidste tre år gennemført introduktionskursus for nyansatte sognemedhjælpere. Erfaringerne herfra er, at mange af sognemedhjælperne oplever et regulært praksisshock i forbindelse med deres ansættelse. Ikke fordi de er dårligt uddannede, men fordi de i forhold til kirkefaglighed står på - så godt som - bar bund. De kender ikke erhvervets praksisfelter, og skal lære dem fra grunden.

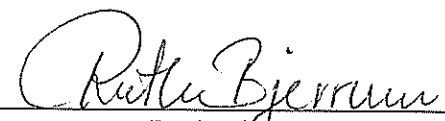
4. Kivi's bestyrelse ser betænkning 1503's forslag vedr. sognemedhjælpernes uddannelsessituation, som manglende anerkendelse af sognemedhjælperstillingens betydning for udvikling og innovation i folkekirken. Forslaget er en cementering af status quo og set i relation til kirkefaglighed en forringelse i forhold til anbefalingerne i Diakonirapporten fra 2001. Det eneste nye i betænkning 1503 er forslaget om ækvivaleringsudvalgets rolle. Skal dette forslag praktiseres, vil en af konsekvenserne være, at ækvivaleringsudvalget fremover skal godkende /være med til at udarbejde stillingsopslag, for derefter at kunne vurdere om de aktuelle ansøgere har de relevante kompetencer. Der vil i givet fald være tale om en ganske betragtelig arbejdsbyrde for ækvivaleringsudvalget, der herved bliver tildelt både magt og indflydelse, og der vil blive tale om en meget omstændelig ansættelsesprocedure.
5. Det er KiVi's bestyrelses opfattelse, at arbejdsgruppens behandling af sognemedhjælpernes uddannelsessituation er uantageligt upræcis og overfladisk. Der refereres i Betænkning 1503 til Kirkefaglig videreuddannelse som muligt uddannelses- og efteruddannelsessted. Kirkefaglig Videreuddannelses et-årige SU-godkendte fuldtidsstudium er imidlertid under afvikling, og er således ikke en mulighed fremover. Sammen med en række samarbejdspartnere – og med bred kirkelig opbakning – har vi i stedet søgt om, at der kan oprettes en uddannelse af Professionsbachelor i Kristendom, kultur og kommunikation. Den omfattende udvikling, der ligger bag denne beslutning, er end ikke nævnt i betænkningen. Det kan i øvrigt bemærkes at Diakonissestiftelsen ikke har en plads i ækvivaleringsudvalget, det har derimod Dansk Diakoniråd, der pt. er repræsenteret ved Pædagogisk leder Ruth Bjerrum fra Kirkefaglig Videreuddannelse.

6. Behandling af sognemedhjælpernes uddannelsessituation i betænkning 1503 bør ses som udgangspunkt for nedsættelse af en sagligt kvalificeret arbejdsgruppe, hvori de involverede parter deltager. Kivi's bestyrelse anbefaler derfor, at der nedsættes en ny arbejdsgruppe, bestående af repræsentanter fra Foreningen af sognemedhjælpere i Danmark, Landsforeningen af menighedsråd, Bispekollegiet, Præsteforeningen, Diakonhøjskolen, Kirkefaglig Videreuddannelse, TPC og Kirkeministeriet

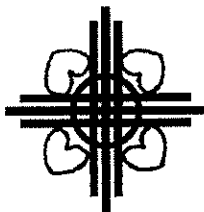
Med venlig hilsen på Vegne af Kirkefaglig Videreuddannelses bestyrelse

Dato: 13. marts 2009

Hans Raun Iversen
Formand

Ruth Bjerrum
Pædagogisk leder

Kirkefaglig Videreuddannelses bestyrelse er sammensat af følgende personer:
Universitetslektor **Hans Raun Iversen** (valgt af Diakonissestiftelsens bestyrelse)
Generalsekretær **Hanne Thomsen** (valgt af Diakonissestiftelsens bestyrelse)
Sognemedhjælper **Joan Simone Pierre** (valgt af Repræsentantskabet)
Generalsekretær **Kaj Bollmann** (valgt af Kirkefondet)
Leder af Folkekirkens Skoletjeneste i København og på Frederiksberg, pastor **Helle Krogh Madsen** (valgt af Repræsentantskabet)
Provst **Finn Vejgaard** (valgt af Diakonissestiftelsens bestyrelse)
Generalsekretær **Kirsten Laursen** (valgt af Samvirkende Menighedsplejer)
Sognemedhjælper **Ragna Lollike** (valgt af Foreningen af Sognemedhjælpere i Danmark)

Kirkeministeriet
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1015 København K.

Høringssvar vedr. Betænkning 1503:

Med anledning i den udsendte betænkning 1503, Uddannelse og efteruddannelse af præster, skal Kirkens Korshær hermed tillade sig at fremkomme med et høringssvar med henvisning til, at "høringssvar fra andre parter, end de på høringslisten anførte, er ...velkomne." (jf. høringsbrev, dok.nr. 393611).

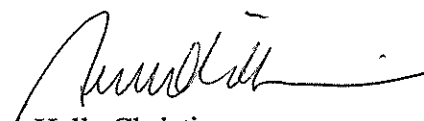
Kirkens Korshær ønsker i forhold til betænkningen at tilkendegive, at det i relation til folkekirkens mange særpræsters arbejde er meget væsentligt, at Teologisk Pædagogisk Center i Løgumkloster fortsat kan tilbyde kurser for disse grupper, herunder korshærspræster.

Gennem længere tid har det været praksis, at korshærspræsterne hvert andet år indkaldes til et ugekursus på Teologisk Pædagogisk Center under ledelse af en af centerets ansatte lektorer. Det unikke faglige miljø på Teologisk Pædagogisk Center danner basis for teologisk efteruddannelse af højeste kvalitet, og kursusugen er en helt nødvendig faglig understøttelse af korshærspræsternes daglige arbejde som præster for udstødte og marginaliserede mennesker.

Vi vil derfor gerne opfordre til, at der i beslutningerne om en eventuelt ændret finansieringsform for Teologisk Pædagogisk Center bliver taget hensyn til, at det også frem over skal være driftsmæssigt muligt for Teologisk Pædagogisk Center at tilbyde teologisk- faglig efteruddannelse til særpræster, herunder korshærspræster.

København, 30.marts 2009

Bjarne Lenau Henriksen
Korshærschef

Helle Christiansen
Udviklingschef

KIRKEMINISTERIET

31 MAR. 2009

KØBENHAVNS STIFTSCENTRAL FOR PRAKTISK TEOLOGI

Stiftspræst Helene Dam

Frederiksberg Alle 10

1820 Frederiksberg

tlf. 33 26 01 49

mail: hd.stift@city.dk

12. april 2009

Til Kirkeministeriet

Høringssvar til betænkning 1503 fra Københavns Stiftscentral for praktisk teologi

Med glæde har vi noteret os B 1503's ønske om målrettet at skabe optimale efteruddannelsesforhold for præster og dermed understøtte præsteløftet om "fortsat at danne og duelliggøre sig".

Vi hilser ligeledes betænkningens forslag om at udbygge den stiftsbaserede efteruddannelse velkommen, fordi den hermed imødekommer et voksende ønske ikke mindst fra yngre præster, om at kunne opgradere deres fag, udvikle deres færdigheder og hente inspiration til deres arbejde, ikke alene gennem internatkurser, men tillige gennem et bredt spekter af kursustilbud, dér hvor de arbejder og bor.

Mange af B 1503's forslag lægger sig tæt op af det allerede igangværende arbejde på Københavns Stiftscentral for praktisk teologi. Derfor vil vi, på baggrund af den erfaring vi har med at opbygge en stiftsbaseret efteruddannelse, fremhæve og kommentere de særlig relevante steder med hensyn til en decentral efteruddannelse samt påpege steder i betænkningen, der direkte synes at spænde ben for en ny og bedre efteruddannelse for præster.

Vort høringssvar er således koncentreret om den stiftsbaserede del af efteruddannelsen.

Ønsket om at bygge bro mellem universiteternes undervisning og præstearbejdet

Det er af overordentlig stor betydning at styrke præstens teologiske identitet ved at bygge bro mellem universitetet og præstearbejdet, således at præstens teologiske identitet ikke kommer til at drukne i de mange og forskellige gøremål, der møder den nyansatte præst og for den sags skyld også kan nedslide en præst med en lang anciennitet.

Derfor er det nødvendigt under præstens livslange dannelses- og uddannelsesproces løbende at indbyde til en dialog mellem universitetsteologien og præstens virkelighed som forkynder og formidler af den kristne tro gennem kurser og workshop, der både konfronterer universitets teologer med forkyndelsens og formidlingens aspekt og styrker og opdaterer præstens teologiske eksistens. Ikke mindst i dag, hvor man er nødt til at vide noget om verden uden for den teologiske sfære, er vi i endnu højere grad nødt til at forholde os til vor faglige identitet som teologer. Det der kendetegner dannelse er jo netop, at først når vi er rodfæstet i vor egen identitet, kan vi åbne os for nye indsigter uden at miste vor identitet.

Ønsket om etablering af supervision og arbejdsgrupper på stiftsplan der giver mulighed for gennem en løbende proces at støtte og dygtiggøre præsterne i deres daglige arbejde og giver muligheder for refleksion over egen praksis - Ønsket om at styrke de redskaber/færdigheder der kræves i præstearbejdet .

KIRKEMINISTERIET

15 APR. 2009

Enhver form for udfoldelse af et emne kræver redskaber og færdigheder, således også med teologien, ikke mindst når den skal udfoldelse sig i præstens daglige arbejde som forkynder, underviser og sjælesørger.

Det er meget vigtigt at pointere at tilegnelsen af disse færdigheder ikke kan ske uden teologisk refleksion.

Megen af al den tale, der er om at folkekirken, gudstjenesten og prædikenen ikke siger mennesker noget i dag afhjælpes ikke gennem allehånde kurser i kommunikation, nye gudstjeneste tiltag etc. men ved at gå til nellens rod: har præsten overhovedet noget at sige? For det kunne måske være, at det mennesker efterspørger ikke blot er en sød præst, der kan sætte gang i en masse aktiviteter i kirken, men en præst der tør vedkende sig sin teologiske identitet.

Man kan være bange for, at B 1507 ikke i tilstrækkelig grad er opmærksom på dette, men er tilbøjelig til at adskille teologien fra de redskaber, der skal udfolde teologien. Og disse redskaber er altså ikke blot at benævne som ”præstens værktøjskasse”.

Det er oplagt at lægge en stor del af indøvelsen og vedligeholdelsen af disse færdigheder i det stiftsbaserede regi frem for i internatkurser, fordi en sådan tilegnelse ikke kan komprimeres i tid, men kræver små dryp over længere tid. Her kan bl.a. nævnes supervision i sjælesorg, stemmetræning, liturgik samt arbejdsgrupper og workshops med henblik på prædikens forberedelse og fremførelse, undervisning af voksne, konfirmations forberedelse m.v., som oplagte emner for den stiftsbaserede efteruddannelse.

Ønsket om at ansætte uddannelseskonsulenter i hver enkelt stift der kan kvalificere den stiftsbaserede efteruddannelsesindsat

Konsulenten som rådgiver

Vi ser med interesse på B 1503's forslag om ansættelse af uddannelseskonsulenter og kan kun samstemme i, hvor vigtig uddannelseskonsulentens vejledende rolle er i forhold til, hvor mangfoldigt markedet er indenfor firmaer, der tilbyder deres kompetencer til efteruddannelse af præster både på lands- og stiftsplan.

Det er her, i forlængelse af ovenstående, vigtigt at være opmærksom på, at selv en måske ellers fremragende kommunikationsrådgiver ikke nødvendigvis egner sig som rådgiver i en workshop om forberedelse og fremførelse af prædikenen. Hermed være ikke sagt, at vi skal udelukke højt kvalificerede fagfolk inden for andre fag end teologien, tværtimod er det nødvendigt i langt højere grad at indgå i dialog med andre fag for at blive klogere på vort eget, men det kræver netop, som B 1503 foreslår, at kirken har sine egne fagligt kompetente konsulenter at rådspørge om, hvem vi skal gå i samarbejde med og på hvilken måde samarbejdet skal forløbe.

Konsulenten som arrangør og leder af kurser og workshop

Men vi stiller os samtidig spørgende i forhold til B 1503's forslag vedr. konsulentens arbejdsområder.

Vi har allerede i flere stifter ansat stiftspræster og teologiske konsulenter, ofte i tilknytning til et af biskoppen nedsat udvalg, med særligt henblik på at tilrettelægge stiftsbaserede efteruddannelses tilbud samt rådgive stiftet i uddannelsesmæssige spørgsmål herunder bl.a. prædikenforberedelse, liturgik, kateketik m.m.

Vi finder denne ordning særdeles hensigtsmæssig, fordi man med disse konsulenter er med til at sikre en faglig kompetent efteruddannelse på stiftsplan.

Tillige betyder det en klar besparelse, at det gennem stiftskonsulenten er muligt at udbyde kurser for samtlige af stiftets præster frem for i mindre enheder enten på provstiplan eller sogneplan, sådan som B1503 ellers foreslår. Det giver mulighed for et større antal deltagere og det giver en mere retfærdig fordeling af kursustilbudene, fordi det giver alle stiftets præster samme mulighed for efteruddannelse uanset hvilket provsti, de er tilknyttet.

Derfor mener vi, at man bør undersøge de faktiske forhold og der ud fra gennemtænke den mest hensigtsmæssig form for en stiftsbaseret efteruddannelse.

Stiftskonsulenter i samarbejde med de teologiske og praktisk teologiske uddannelsessteder

Vi mener ligeledes på baggrund af de allerede eksisterende stiftskonsulenter, at det er oplagt at styrke den samlede efteruddannelse ved at skabe et netværk mellem stiftskonsulenterne og universiteterne, pastoralseminarierne og den landsdækkende centrale efteruddannelsen..

Den store viden og erfaring, der er indsamlet af de centrale uddannelsessteder bør indgå i et samlet videns center, hvortil tillige knyttes de stiftsbaserede konsulenter med hver deres særlige videns område, således at de centrale og decentrale efteruddannelsessteder indgår i et arbejdsfællesskab med det mål at styrke den fortsatte dannelse og uddannelse af folkekirkens præster.

Ønsket om efteruddannelsesstilbud rettet mod ansatte som arbejder sammen herunder kurser for præst, organist, kordegn, kirketjener, sognemedhjælper, menighedsrådsmedlem i temasamarbejde.

Det er oplagt at satse på fælleskurser mellem præster og kirkens øvrige medarbejdere, men spørgsmålet er om B 1503's forslag om at fokusere på emner som teamsamarbejde, konfliktløsning og ledelse er særligt hensigtsmæssigt.

I stedet kunne man lave kurser om emner, der relaterer til kirkens arbejde som f.eks. salmesang, babysalmesang, børne- og ungdomskor, rytmen i gudstjenesten, højmessefornyelse m.m.. Således at emnet ikke er samarbejde, men det vi er sammen om, for dermed at skabe afsæt for et naturligt samarbejde i kirken.

Fælles kurser mellem kirken og lokalsamfundet

I Københavns stift arrangerer Folkekirkens Skoletjeneste og Stiftscentralen årligt kurser både for præster, organister, sognemedhjælpere og skolelærere om fælles emner lige fra Børn og sorg til Sang og glæde. Det vil være oplagt, at betænkningen tænker længere ud i lokalsamfundet ikke mindst gennem samarbejde med stifternes Skoletjenester, ligesom man også med stort hel kan arrangere kurser i samarbejde med andre af stiftes udvalg om emner som bl.a. angst og depression etc..

Klippekort og efteruddannelsespulje

Vedr. klippekort

Som det fungerer i øjeblikket kan Københavns stifts præster uden problemer deltage i samtlige af de halv- og heldagskurser, der løbende udbydes, men med et klippekortsystem kan det betyde, at det kun er muligt at deltage i det årlige stiftspræstekursus samt eventuelt i et enkelt af de øvrige kurser, der udbydes i stiftsregi. Klippekortet vil altså i langt højere grad begrænse mulighederne frem for at åbne for den velfungerende stiftsbaseret efteruddannelse, som B1503 netop anbefaler.

Og hvordan har man tænkt sig at klippekortet skal administreres i forhold til supervision og øvrige arbejdsgrupper, som ikke kan indregnes som en hel kursusdag men til gengæld typisk strækker sig over længere perioder?

Måske skulle man i stedet overveje ikke at lade klippekortet gælde for de stiftsbaserede kurser, arbejdsgrupper, workshop og supervisionsgrupper. Dersom klippekortet indføres som foreslået i B1503, så må man også se i øjnene, at man på forhånd har kvalt et væsentlig del af det betænkningen selv foreslår.

Vedr. provstiets efteruddannelsespulje

Hvis økonomien skal hentes i provstis efteruddannelsespulje, kan man frygte, at det vil betyde en stærkere fokusering på projekter, der i højere grad tilgodeser provstiets interesse frem for fælles interesser.

Desuden er provstiet et meget snævert lærerum. Fordelen ved at lade det ske i stiftsregi er jo, at man kan samle et tilstrækkeligt antal deltagere, der gør det økonomisk rentabelt at indhente kvalificerede oplægsholdere.

En provstibaseret efteruddannelse vil simpelt hen blive for kostbar.

Samtidig giver de stiftsbaserede kurser en langt større mulighed for at styrke det kollegiale samarbejde og gensidigt inspirere hinanden på tværs af provstigrænser og teologisk observans.

Konklusion

Vi ser B 1503 som et vigtigt og nødvendigt skridt hen imod en styrkelse af præstens uddannelse og efteruddannelse, og vi ser med glæde den store vægt, der er lagt på den stiftsbaserede efteruddannelse.

Der er mange fordele ved at opprioritere denne del af efteruddannelsen:

- fordi den er mindre omkostningstung end internatkurser
- fordi den giver mulighed for etablering af workshop, arbejdsgrupper og supervisionsgrupper, der typisk kører over et længere stræk men til gengæld ikke kræver at en hel uge rives ud af kalenderen
- fordi den giver mulighed for at præsten løbende kan indgå i en teologisk faglig kontekst med kolleger
- fordi den giver mulighed for fælleskurser både med kirkens øvrige medarbejdere og lokale samarbejdspartnere

Den stiftsbaserede efteruddannelse er således en rentabel tankstation, der hvor præsten arbejder og bor..

Men vi ser også alvorlige mangler i B 1503, der reelt kan komme til at betyde, at i stedet for at åbne for mulighederne for en stiftsbaseret efteruddannelse indsnævre mulighederne:

- Indførelse af klippekortet vil begrænse præstens mulighed for at deltage i de stiftsbaserede kursustilbud og workshop og dermed på forhånd kvæle en væsentlig del af det betænkningen selv har foreslået.
- Provstiet og provsten som omdrejningspunkt vil betyde at læringsrummet og det kollegiale samarbejde indsnævres, at særinteresser tilgodeses frem for fælles interesser, at det vil være mindre økonomisk rentabelt.

- En manglende forståelse af præsten som teologisk eksistens. Det påpeges, hvor vigtigt det er, at der bygges bro fra universitetet til præstearbejdet, men alligevel synes det som om, at man forholder sig meget famlende til, hvordan en sådan bro bygges. Ikke mindst mærker man en manglende forståelse af at indøvelse af færdigheder ikke kan adskilles fra en teologiske refleksion.
- Et manglende kendskab til, hvad der allerede foregår på stiftsplan med hensyn til ansættelse af uddannelseskonsulenter og deres rolle i den
- En manglende overordnet gennemtænkning af hvorledes de centrale og decentral efteruddannelses steder kan indgå i et optimalt og konstruktivt samarbejde.

For at denne betænkning for alvor kan udfolde sin intention om at skabe en optimal uddannelse og efteruddannelse for præster, må der i langt højere grad redegøres for ovennævnte problemer, så B1503 ikke kommer til at tage livet af sine egne idéer og lægge det arbejde, der allerede gøres både på landsplan og på stiftsplan i grus.

Provst Finn Vejlgård
Formand for stiftsudvalget
for praktisk teologi i København

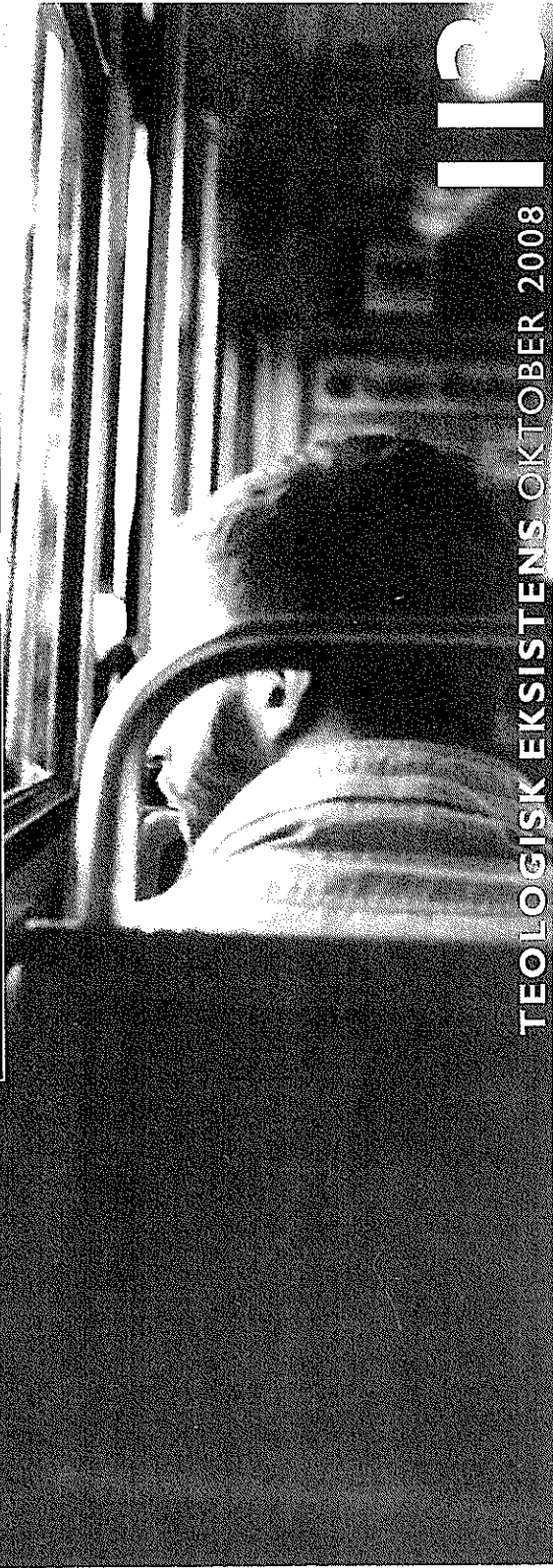
Stifts- og sognepræst
Helene Dam
Leder af Københavns
Stiftscentral for praktisk
teologi

P.S. Til uddybelse af ovennævnte tanker om vigtigheden af at tilegnelsen af færdigheder ikke skilles fra en teologisk refleksion vedlægges et eksemplar af Kritisk Forum, oktober 2008, hvor Stiftscentralens idéer udfoldes i artiklen "Kirkens forpligtelse på den fortsatte dannelses- og uddannelsesproces

Kritisk Forum
FOR PRAKTISK TEOLOGI

113

TEOLOGISK EKSTISTENS OKTOBER 2008